

Kvalitetsstandard

for social behandling af borgere
med et stofmisbrug jf. SEL § 101
2017 – 2019

Juni 2017

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	4
1.1.	Lovgrundlag for stofmisbrugsbehandling	4
1.2.	Behandlingsgaranti	6
1.3.	Muligheden for frit valg	6
2.	Værdier og mål på stofmisbrugsområdet	6
2.1.	Overordnede værdier for stofbehandling	7
2.2.	Målgruppen.....	8
2.3.	Indsatsen	8
2.4.	Mål og fokusområder.....	9
3.	Behandlingstilbud og muligheder i Misbrugscenter Herning	10
3.1.	Modtagelse og udredning	10
3.2.	MI – Motivational Interview	10
3.3.	Substitutionsbehandling med afhentning i ambulatorium inkl. social misbrugsbehandling, støtte og omsorg	11
3.4.	Substitutionsbehandling med apoteksudlevering – inklusiv social misbrugsbehandling, støtte og omsorg.....	11
3.5.	Gruppebehandling/aktivitet i Sundhedsteamet.....	11
3.6.	Administration af anden medicin, substitution.....	11
3.7.	Primær behandling – ambulante.....	12
3.8.	Primær behandling – døgn.....	12
3.9.	Gravide og mødre	12
3.10.	Unge under 18 år	12
3.11.	Pårørendetilbud.....	13
3.12.	Familieorienteret indsats.....	13
3.13.	Efterbehandling	13
3.14.	NADA-behandling.....	13
3.15.	Anonym stofrådgivning og behandling	13
3.16.	Udlevering af sterilt værktøj	14
4.	Visitationsprocedurer	14
4.1.	Visitation til ambulante behandling	14
4.2.	Visitation til substitution	14

4.3.	Visitation til døgnbehandling	15
5.	Målsætning for udarbejdelse, koordinering og opfølgning på behandlingsplaner	15
6.	Brugerinddragelse	16
7.	Regler for betaling af kost og logi m.v.....	16
8.	Klage over social behandling for stofmisbrug	16
8.1.	Klagefrist	17
8.2.	Klage over ikke at have fået behandling inden for højst 14 dage.....	17
8.3.	Klage over visitationsafgørelse	17
8.4.	Klage over sagsbehandling.....	17
8.5.	Klage over serviceniveauet.....	17
8.6.	Klage over den lægelige behandling	17
9.	Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling	18
10.	Monitorering af indsatsen.....	18
11.	Sikring af opmærksomhed på stofmisbrugerens eventuelle hjemmeboende børn under 18 år	19
12.	Den fremtidige indsats på stofmisbrugsbehandlingsområdet.....	19

1. Indledning

Kvalitetsstandarden indeholder en samlet information til borgere (stofbrugere og pårørende) samt samarbejdspartnere, om de ydelser, der kan tilbydes borgeren, hvis og når der ønskes social behandling for stofmisbrug.

Kvalitetsstandarden¹ beskriver det serviceniveau, som borgeren kan forvente at få ved ønske om behandling og er udtryk for de politiske målsætninger og prioriteringer, der ligger til grund for indsatsen.

I Herning Kommune er opgaven vedrørende social behandling for stofmisbrug henlagt til Misbrugscenter Herning, Tietgensgade 5, 7400 Herning.
Telefon: 96 28 49 99. E-mail: misbrugscenterherning@herning.dk.

Alle kan henvende sig i Misbrugscenter Herning. Det er gratis og kræver ingen henvisning.

Ønsker du mere dybdegående beskrivelser af stofbehandlingens tilbud, henvises der til Misbrugscenter Hernings hjemmeside på: www.misbrugscenterherning.dk eller til tilbudsportalen på: www.tilbudsportalen.dk.

Kvalitetsstandarden skal revideres hvert andet år. Misbrugscenter Herning skal fremadrettet sikre udarbejdelse af Kvalitetsstandarden i rette tid og til godkendelse.

1.1. Lovgrundlag for stofmisbrugsbehandling

I det følgende beskrives de lovbestemmelser, der har betydning for behandlingen på stofmisbrugsområdet.

Serviceovens § 101 fastlægger kommunens pligt til at tilbyde behandling af stofmisbrug til deres borgere, herunder behandling af unge under 18 år. Senest 14 dage efter første henvendelse skal der iværksættes et tilbud. Som led i behandlingen udarbejdes en behandlingsplan sammen med borgeren. En borger, der er visiteret til behandling, kan vælge at blive behandlet i et andet offentligt behandlingstilbud eller et godkendt behandlingstilbud med et tilsvarende behandlingstilbud som det, der er visiteret til.

Den lægelige behandling er bestemt af § 142 i Sundhedsloven. Regler og standarder for den medicinske behandling, herunder substitutionsbehandling med metadon, subutex og subuxone, er beskrevet i Sundhedsstyrelsens cirkulære² om ordination af afhængighedsskabende

¹ Kvalitetsstandarden er udarbejdet i henhold til Socialministeriets Bekendtgørelse nr. 430 af 30/4/2014, der fastslår, at Kommunalbestyrelsen skal fastsætte kvalitetsstandarder for kommunens tilbud om social behandling for stofmisbrug efter § 101 i Lov om social service.

² Kvalitetsstandarden er udarbejdet i henhold til Socialministeriets Bekendtgørelse nr. 430 af 30/4/2014, der fastslår, at Kommunalbestyrelsen skal fastsætte kvalitetsstandarder for kommunens tilbud om social behandling for stofmisbrug efter § 101 i Lov om social service.

lægemidler og i den nye vejledning ”Vejledning til læger, der behandler opioidafhængige patienter med substitutionsmedicin (2017).

- Servicelovens § 10 - 12 omhandler kommunens forpligtigelser til at yde rådgivning til borgeren.
- Servicelovens § 16 omhandler generelle bestemmelser om brugerinddragelse i tilrettelæggelsen og udnyttelsen af behandlingstilbuddene.
- Servicelovens § 81 forpligter generelt kommunen til at hjælpe voksne stofmisbrugere med en helhedsorienteret indsats med servicetilbud, der er tilpasset den enkeltes behov.
- Servicelovens § 99 forpligter kommunen til at sørge for, at borgere med bl.a. et stofmisbrug kan tilbydes en støtte- og kontaktperson (SKP-ordningen).
- Servicelovens § 107 stk. 2 fastsætter, at kommunen skal sikre det nødvendige antal pladser til midlertidigt ophold i boformer til bl.a. stofmisbrugere (tilbud, der i daglig tale omtales ”døgntilbud”).

Servicelovens § 141 omhandler kommunens forpligtigelser til at tilbyde at udarbejde handleplaner (eksempelvis til at sikre helhedsorienteret indsats). I Herning Kommune skelnes der mellem handleplan og behandlingsplan. Behandlingsplan udarbejdes i Misbrugscenter Herning jf. SEL § 101, og Handleplan SEL § 141 udarbejdes af borgerens sagsbehandler.

I henhold til Sundhedsstyrelsens nationale handlingsplan til forebyggelse af hepatitis C blandt stofmisbrugere skal kommunen sikre en systematisk gennemførelse af de tiltag, som allerede bør indgå i den lægelige stofmisbrugsbehandling og forebyggende indsats mod narkotikamisbrug. Det drejer sig om:

- Oplysning og rådgivning om forebyggelse af blodbåren smitte til stofmisbrugere, hvad enten de findes smittede eller ej – herunder risikoadfærd
- Screening for hepatitis A, B og C samt HIV
- Vaccination mod hepatitis A og B
- Henvisning til behandling og samarbejde med infektionsmedicinsk afdeling
- Der tilbydes præventionsforebyggende indsatser.

Misbrugscenter Herning planlægger, tilrettelægger og gennemfører disse forebyggende tiltag i samarbejde med Region Midtjylland. Der er desuden etableret et systematisk samarbejde med Infektionsmedicinsk afdeling på Regionshospitalet, herunder også et systematisk samarbejde med gynækologisk afdeling i Region Midt.

Endelig skal lovændringerne i Lov om social service vedrørende forbedret indsats for udsatte børn og unge samt lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling³ nævnes. Lovændringen angår blandt andet tilbageholdelse af gravide stofmisbrugere i behandling m.v. Ifølge denne lovændring skal kommunen tilbyde den gravide stofmisbruger at indgå en kontrakt om behandling for stofmisbrug med mulighed for tilbageholdelse⁴.

1.2. Behandlingsgaranti

I Lov om social service § 101 stk. 2 er der som nævnt fastsat en behandlingsgaranti på 14 dage. Det vil sige, at der **højst** må gå 14 dage, fra borgeren (stofbrugeren) har henvendt sig med ønske om behandling, til behandlingen iværksættes. Overholdes garantien ikke, kan der klages til Den Sociale Ankestyrelse.

Tidsfristen kan i få tilfælde forlænges, eksempelvis hvis borgeren udebliver fra aftaler.

1.3. Muligheden for frit valg

Borgeren skal oplyses om muligheden for frit at vælge mellem behandlingstilbud. Borgeren kan således vælge et andet godkendt behandlingssted, som opfylder og kan levere det behandlingstilbud, der er visiteret til. Ønsker borgeren at benytte retten til frit valg, visiteres der til behandlingssted i enten offentligt eller privat regi. Tilbuddene skal være på Tilbudsportalen.

I særlige tilfælde kan retten til frit valg tilsidesættes eller begrænses af hensyn til borgerens psykiske tilstand.

2. Værdier og mål på stofmisbrugsområdet

Indsatsen på stofbehandlingsområdet tager udgangspunkt i Herning Kommunes sundhedspolitik og Handicap og Psykiatri serviceydelseskatalog. Handicap og Psykiatri har et tæt samarbejde med Børn og Unge, Beskæftigelsesafdelingen og Sundhed og Ældre.

Der skal være sammenhæng i de tilbud, der gives borgerne på tværs af afdelingerne, fordi vi har ydelser, der komplementerer/eller er subsidiær til hinanden.

Der skal arbejdes ud fra nogle overordnede og fælles bærende principper. Principper der skal medvirke til afklaring af de faglige, juridiske og økonomiske snitflader, som altid vil være der, når flere afdelinger kommer i spil ved sammensætning af løsninger for den enkelte borger.

- Borgeren mødes med forventning om, at de skal klare mest muligt selv.
- Der iværksættes altid kun den mindst indgribende, men fagligt mest hensigtsmæssige og forsvarlige foranstaltning.

³ Lov nr. 542 af 6. juni 2007.

⁴ I henhold til beslutning på Social- og Sundhedsudvalgsmøde d. 10. oktober 2007 tilbyder Herning Kommune ikke andre stofmisbrugere (end gravide) en kontrakt med mulighed for tilbageholdelse.

- Borgeren tilbydes i udgangspunktet tilbud på normalområdet, frem for tilbud i specialområdet, som retter sig mod generhvervelse af funktionsevne, uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Normalområdet og specialområdet samarbejder for at udnytte vores fælles faglige eksper-tiser bedst muligt.
- Medarbejderne optræder altid som repræsentant for en samlet kommunal helhed i forhold til den enkelte borger.
- Der sigtes mod, at der er færrest mulige forskellige medarbejdere omkring borgeren.
- Der vælges altid den mest omkostningseffektive løsning på kommuneniveau til det fast-satte serviceniveau, og hvor det er fagligt og kvalitetsmæssigt hensigtsmæssigt og forsvar-ligt.

Desuden har Misbrugscenter Herning en række værdier⁵, der fungerer som rettesnor for stof-behandlingsindsatsen.

Misbrugscenter Hernings værdier og mål i stofmisbrugsbehandlingen tilstræber at være på linje med De Nationale retningslinjer for den sociale stofmisbrugsbehandling⁶.

2.1. Overordnede værdier for stofbehandlingen

En af Herning Kommunes værdier i sundhedspolitikken er *lighed i sundhed*, der bygger på, at *Herning Kommune vil arbejde for lighed i sundhed for borgerne ved at forstærke indsatsen for at forbedre sundheden for udsatte grupper*⁷. I forhold til dette spiller stofbehandlingen bl.a. en vigtig rolle. Misbrugscenter Herning har således selv en værdi, der siger, at man (...) *er en institution, hvor målet er tilgængelighed for alle borgere*. Desuden vil Misbrugscenter Herning (...) *være kendt for at møde alle med respekt og anerkendelse*.

Frem mod 2018 er der i samarbejde med Sundhed og Ældre og Handicap og Psykiatri søsat et projekt ”Fremskudt Sundhedsindsats”, hvor formålet i projektet er opsøgende arbejde med det mål bl.a. at sikre lighed i sundhed på længere sigt.

En anden af Herning Kommunes værdier på sundhedsområdet er *Viden og udvikling*, der si-ger, at *Sundhedsindsatsen i Herning Kommune skal være vidensbaseret (...)*. Behandlingsme-toderne på stofmisbrugsområdet er i videst muligt omfang evidensbaserede⁸ og som mini-mum vidensbaserede. For at leve op til kravet om evidensbaseret og vidensbaseret behand-ling, er det i forhold til Stofbehandlingen vigtigt, at personalets kompetenceudvikling priorite-res højt.

⁵ Læs mere om Misbrugscenter Hernings værdier på hjemmesiden www.misbrugscenterherning.dk

⁶ Nationale retningslinjer – for den sociale stofmisbrugsbehandling. Marts 2016

⁷ Herning Kommunes sundhedspolitik s. 8. Læs mere om Sundhedspolitikken på www.herning.dk.

⁸ Med vidensbaseret menes gennemprøvede og velbeskrevne metoder funderet på et anerkendt fagligt grundlag. Med evidensbaseret menes metoder, der er tilrettelagt på baggrund af et videnskabeligt grundlag, hvor der forelig-ger dokumentation for effekten af behandlingen.

Misbrugscenter Herning formulerer sig værdimæssigt på følgende måde i forhold til det behandlingsmæssige videnskrav: *I vores behandling benytter vi den evidensbaserede viden, der er på misbrugsområdet. Vi tænker i helheder og sammenhænge, ligesom vi sammenholder den erfaringsbaserede viden med evidens på området i en konstant udvikling af vores behandlingstilbud.* Misbrugscenter Herning deltager i perioden 2015 – 2018 i Socialstyrelsens Metodeprojekt. Et randomiseret forskningsprojekt, hvor effekten af 4 forskellige behandlingsmetoder og fastholdelseelementer undersøges. Ved projektevaluering og dokumenterede forskningsresultater vil metoderne blive implementeret i Misbrugscenter Herning.

2.2. Målgruppen

Målgruppen er borgere i Herning Kommune, uanset alder, der oplever at have problemer med rusmidler, og som ønsker råd og vejledning eller behandling med henblik på stabilisering, reduktion eller ophør af stofmisbrug. Målgruppen omfatter også familier og pårørende, som er berørte af et rusmiddelbrug.

Behandlingen for stofmisbrug tilbydes til borgere, uanset alder, der har et ønske om behandling og en ændring i forbrug af rusmidler, hvor forbruget kan karakteriseres som værende skadeligt og/eller præget af afhængighed⁹.

2.3. Indsatsen

I Herning Kommune er opgaven vedrørende social behandling for stofmisbrug henlagt til Misbrugscenter Herning. Opgaverne på stofmisbrugsområdet omfatter følgende:

- Modtagelse og udredning med ASI og RF
- MI – Motivational Interviewing
- Substitutionsbehandling med afhentning på apotek – inkl. socialfaglig behandling, støtte og omsorg.
- Aktivitetstilbud – Klods Hans
- Administration af anden lægeordineret medicin.
- Substitutionsbehandling med afhentning i ambulatorium, inkl. socialfaglig behandling, støtte og omsorg.
- Gruppebehandling – HashStop
- Ambulant indkøring på substitutionsmedicin
- Primær behandling – ambulante
- Primær behandling – døgn
- Gravide og mødre
- Pårørendetilbud
- Familieorienteret indsats
- Efterbehandling

⁹ Misbrug og afhængighed er defineret gennem WHO's diagnosemanual ICD-10. Misbrugscenter Hernings ydelseskatalog.

- Unge under 18 år
- NADA-behandling
- Åben Rådgivning
- Anonym stofrådgivning og behandling

Nærmere beskrivelse og information om de enkelte tilbud findes i afsnit 3 Behandlingstilbud og ved kontakt til Misbrugscenter Herning.

2.4. Mål og fokusområder

Misbrugscenter Herning og Herning Kommunes afdeling Handicap og Psykiatri indgår dialog om udarbejdelse af mål for stofbehandlingsområdet.

Der er pt. sat følgende mål for stofbehandlingen i Herning Kommune:

- At behandlingen sættes ind inden 14 dage fra henvendelsestidspunktet (jf. behandlingsgaranti).
- At behandlingen tilrettelægges ud fra en helhedsorienteret tilgang til borgerens aktuelle behov.
- At behandlingen sker ud fra princippet om mindst muligt indgreb i borgerens liv.
- At behandlingen skal opleves som en forbedring af borgerens livskvalitet, uanset hvilken behandling, borgeren modtager.
- At målet for behandling tilrettelægges i et tæt samarbejde med borger og borgers mål for behandlingen, eks. stabilisering, reduktion og/eller ophør.
- At behandlingen er baseret på den nyeste viden og forskning på området.

Fokusområder i 2017 – 2019 vil være implementering af nye behandlingselementer. Misbrugscenter Herning deltager aktuelt i et randomiseret kontrolleret forskningsmetodeprojekt, hvor 4 forskellige behandlingselementer afprøves. Projektet er finansieret af satspuljemidler og forankret i Socialstyrelsen. Center for Rusmiddelforskning er designer og udfører på forskningsdelen.

I 2017 – 2019 vil Misbrugscenter Herning have fokus på udvikling af familieplanlægning og forebyggelse af uønsket graviditet. Dette sker i et projektsamarbejde med Det Regionale familieambulatorium.

I 2017 – 2019 vil Misbrugscenter Herning have fokus på udvikling og kvalificering af behandlingstilbud til dobbeltbelastede borgere. En udfordring vil være bidrag af psykiatriske lægekompetencer. Herning Kommune har i budgetforliget for 2017 afsat 500.000 kr. i 2017 og 2018 til denne opgave.

Endvidere kan det nævnes, at lægefaglige ydelser købes af specialteam for misbrug i Region Midt.

3. Behandlingstilbud og muligheder i Misbrugscenter Herning

Alle kan henvende sig til Misbrugscenter Herning. Det er gratis og kræver ingen henvisning. Alle, der henvender sig, får tilbudt en tid til samtale eller bliver henvist til Åben Rådgivning. Efter de første samtaler finder borgeren og behandleren i fællesskab ud af, hvilken behandling der er brug for. Vi planlægger og gennemfører behandling i et samarbejde med borgeren.

Stofbehandlingens tilbud er delt i tre faser:

- 1) Udredning – MI – forbehandling
- 2) Primærbehandling ambulantly eller døgn
- 3) Efterbehandling ambulantly.

Den første fase er ambulantly, og i denne bestemmes og vurderes misbrugets karakter og den nødvendige behandling dertil. Første fase kan indledes med et tilbud om afrusning/afgiftning ambulantly eller i døgnregi.

Primærbehandlingens er ambulantly behandling med eller uden medicinsk ordination.

Tredje fase er opfølgningen og efterbehandlingens for at støtte borgeren bedst i behandlingsmålens. Hele behandlingsforløbet er oftest tilrettelagt som kombinerede gruppe- og individuelle behandlingsforløb.

De forskellige behandlingstilbud er beskrevet nedenfor:

3.1. Modtagelse og udredning

Alle borgere, der henvender sig, skal tilbydes afklaring og udredning. Til dette benyttes der et ASI-udredningsredskab (Addiction Severity Index). ASI-udredningen kan suppleres med et RF-interview. RF-interviewet afdækker borgerens mentaliseringsniveau på misbruget og er kvalificerende i forhold til den metodiske behandlingsindsats.

Efterfølgende visitation til videre behandling jf. behandlingsplan sker på behandlingskonference.

3.2. MI – Motivational Interview

MI-tilbuddet er tilbuddet til borgere, der f.eks. er meget ambivalent i forhold til ændringer i livsstil og forbruget af rusmidler. Ofte kan borgeren være i førovervejelser og have behov for MI i forhold til større indsigt og parathed til at indgå i et struktureret behandlingsforløb.

Tilbuddet er baseret på 4 samtaler af ca. 20 minutters varighed.

3.3. Substitutionsbehandling med afhentning i ambulatorium inkl. social misbrugsbehandling, støtte og omsorg.

Et individuelt, helhedsorienteret behandlingstilbud med medicinunderstøttende substitutionsbehandling. I den psykosociale samtalebehandling er der fokus på borgerens sociale og sundhedsmæssige situation, og målet med behandlingen er stabilitet, skadesreducerende indsats og øget livskvalitet. Der kan dagligt ske udlevering af substitutionsmedicin fra eget ambulatorium og mulighed for at benytte caféen, der er åben hverdage fra kl. 09.30 til 11.00. I caféen er der hver dag proteinberiget suppe, og om sommeren f.eks. smoothies. Sideløbende med den daglige kontakt tilpasses behandlingen jf. behandlingsplanen og behandlingsbehovet. I tilbuddet er der klinikydelser som socialmedicinsk lægekonsultation, sårbehandling, hepatitis-screening og vaccinationsprogram. Tilbuddet er ikke tidsbegrænset.

3.4. Substitutionsbehandling med apoteksudlevering – inklusiv social misbrugsbehandling, støtte og omsorg

Et individuelt, helhedsorienteret behandlingstilbud med medicinunderstøttende substitutionsbehandling. Tilbuddet er primært til borgere, der enten er i beskæftigelse, uddannelse eller afstandsmæssigt ikke kan frekventere ambulatoriet. Den psykosociale samtalebehandling er tilrettelagt og struktureret jf. behandlingsplanen og behandlingsbehovet, og kan tilbydes i borgerens eget hjem. I tilbuddet er der klinikydelser som socialmedicinsk lægekonsultation, sårbehandling, hepatitisscreening og vaccinationsprogram. Tilbuddet er ikke tidsbegrænset.

3.5. Gruppebehandling/aktivitet i Sundhedsteamet

Klods Hans.

Er et aktivitets- og støttetilbud til alle borgere, primært i medicinsk understøttet behandling. Tilbuddet skal opleves let tilgængeligt, og visitation til deltagelse sker fra dag til dag. Indholdet er tilrettelagt i dialog og samarbejde med borgerne og foregår hver torsdag fra kl. 10 – 13.00.

3.6. Administration af anden medicin, substitution

Et tilbud om administration af anden lægeordineret medicin end substitutionsmedicin. En stor andel af brugerne i substitutionsbehandling behandles med andre lægemidler og kan have vanskeligt ved selvadministration heraf, eller den privatpraktiserende læge ønsker hjælp til medicinadministration af Sundhedsteamet. Medicinen opbevares, doseres og håndteres af Sundhedspersonale eller pædagogisk personale med særlig erfaring med medicinhåndtering. Tilbuddet er ikke tidsbegrænset.

3.7. Primær behandling – ambulat

Et ambulat behandlingstilbud, hvor der arbejdes med at opnå nødvendige og relevante adfærd ændringer og egenkontrol i forhold til brugerens misbrugs- og afhængighedsproblematikker. Behandlingen er et individuelt tilrettelagt samtaleforløb, baseret på en mentaliserings-, kognitiv eller psykoterapeutisk tilgang. Der arbejdes med trangshåndtering, tilbagefaldsstrategier og personlige problemstillinger. Et intensivt og systematisk tilrettelagt behandlingsforløb med udgangspunkt i brugerens særlige behov/arbejds punkter jf. behandlingsplan.

Som et af resultaterne ved deltagelse i metodeprojektet arbejdes der på implementering af en behandlingsramme på 12 samtaler.

3.8. Primær behandling – døgn

Visitation til egnet døgnbehandlingsinstitution for besøg og tilrettelæggelse af afgiftningsforløb. Opfølgning og tilsyn på behandlingsforløbet og behandlingsplan under opholdet. Afklaring og iværksættelse af afgiftning. Forberedelse af og planlægning af udslusning, herunder i et samarbejde med relevante aktører at tilrettelægge en aktiv uddannelses- og/eller erhvervsrettet indsats med henblik på tilknytning til beskæftigelse og selvforsørgelse. I tilbuddet vurderes behovet og omfanget af et efterbehandlingstilbud. Døgnbehandlingen er af ca. 3 – 4 måneders varighed.

3.9. Gravide og mødre

Et ambulat behandlingstilbud til stofbrugende gravide og mødre med særligt fokus på deres vanskeligheder og problemstillinger. Behandlingen er individuelt tilrettelagt med fokus på stabilisering evt. med substitutionsbehandling og nedtrapning. Det forudsættes, der er et tæt samarbejde med andre samarbejdspartnere som Børne- og Familieafdelingen og Familieambulatoriet i Region Midt. I tilbuddet er der individuelle samtaler, netværksmøder og tilbud om NADA.

3.10. Unge under 18 år

Et ambulat behandlingstilbud til unge stofbrugere under 18 år. Behandlingen varetages af behandlere fra Misbrugscenter Hernings netværksteam, som har særlig ekspertise i og erfaring med familier og unge med misbrugsproblemer. Behandlingen er individuelt tilrettelagt ud fra den enkeltes og familiens samlede situation og behov og består af systematisk tilrettelagte familiesamtaler og individuelle samtaler med den unge alene.

Der er fokus på misbrug/forbrug, mistrivsel, afhængighed, konfliktniveauet i familien og fremadrettede fokus mål.

Der er tale om et intensivt forløb af ca. 3 – 6 måneders varighed.

3.11. Pårørendetilbud

At være pårørende til en, der anvender rusmidler, er vanskeligt. Misbrugscenter Herning har behandlingstilbud/rådgivning til pårørende. Tilbuddet er individuelt tilrettelagt samtaleforløb med erfaren behandler. 4 samtaler, hvor der arbejdes med belastninger og psykoedukation omkring de misbrugsspil, der påvirker relationen og hvordan pårørende bedst støtter et evt. behandlingsforløb for den misbrugende.

3.12. Familieorienteret indsats

Et tilbud til hele familien. Primært til familier, hvor et ungt familiemedlem har en stofproblematik. Hele familien deltager i behandlingen, som varetages af to behandlere fra Misbrugscenter Hernings netværksteam. Et systematisk tilrettelagt, familieorienteret samtaleforløb, hvor der arbejdes ud fra en narrativ/systemisk metodetilgang. Der kan blive anvendt videooptagelser i behandlingssessions. Der tages udgangspunkt i familiens belastningssteder. Den metodiske tilgang er narrativ/systemisk.

Varighed 3 – 6 måneder.

3.13. Efterbehandling

Et ambulant behandlingstilbud til borgere, som har gennemgået et primært behandlingsforløb, og som har opnået stoffrihed. Efterbehandlingen er gruppebaseret, og kun ved særlige behov kan der tilbydes få individuelle samtaler, eksempelvis ved risiko for tilbagefald og slip i den rusmiddelfrihed, der er opnået. Efterbehandlingsgruppen er tilrettelagt efter den kognitive metode, hvor adfærdsanalyser er et centralt omdrejningspunkt. Der er fokus på relevante temaer, som arbejde, uddannelse, bolig, økonomi, fritid og nye relationer. Der arbejdes også med håndtering af trang og tilbagefaldsstrategier. Tilbuddet er to gange om måneden af 4 timers varighed.

Varighed ca. 6. måneder.

3.14. NADA-behandling

NADA-behandling (øreakupunktur) af erfarne fagpersoner. NADA-behandling er velegnet ved behandling af abstinenser og trang og kan med stor effekt være understøttende og fastholdende i primærbehandlingsforløb. NADA-behandlingen kan være et visiteret gruppetilbud af 10 – 12 gange, eller tilrettelægges som et individuelt tilbud.

3.15. Anonym stofrådgivning og behandling

Anonym, ambulant stofmisbrugsbehandling er et nyt tilbud jf. Lov om social service § 101 a. Tilbuddet retter sig mod borgere over 18 år, som har et behandlingskrævende misbrug, men som ikke har andre sociale problemer. Der er tale om borgere, der i begrænset omfang er set i behandlingssystemet tidligere, og som formentlig ikke vil opsøge behandling, hvis ikke der kan tilbydes anonym behandling.

Tilbuddet består af en afklarende/udredende samtale med efterfølgende visitation og gruppebehandling. Den første kontakt tilbydes i Frivillighedshuset i Herning således, at borgeren sikres anonymitet. Med gruppebehandlingen har Misbrugscenter Herning en delegationsaftale med Center for Misbrug i Århus.

3.16. Udlevering af sterilt værktøj

Som en del af den samlede forebyggende indsats mod spredning af hepatitis, HIV mv., er det et værdifuldt initiativ, at borgere med et intravenøst brug af rusmidler har adgang til sterilt værktøj (sprøjte og kanyle mm.). Misbrugscenter Herning udleverer ved henvendelse gratis værktøjssæt, ligesom borgerne har mulighed for at få sterilt værktøj hos Blå Kors Varmestue.

4. Visitationsprocedurer

Alle borgere i Herning Kommune kan frit henvende sig til Misbrugscenter Herning med ønske om behandling eller rådgivning om stofbrug/misbrug. Pårørende, privatpraktiserende læger eller andre offentlige instanser kan efter aftale med borgeren rette henvendelse på vegne af borgeren.

Henvendelse til Misbrugscenter Herning kan enten foregå personligt, telefonisk, eller pr. mail. Ved henvendelsen får borgeren så hurtigt som muligt en tid til forsamtale. Under denne samtale benyttes der et afklaringskema kaldet ASI.

Formålet med dette er at få en grundig, fyldestgørende udredning af borgerens livssituation, således at behandler og borger sammen kan drøfte behandlingsmuligheder.

Behandlingen forudsætter, at borgeren bliver indskrevet i Stofbehandlingens journalsystem. Endvidere foreskriver lovgivningen, at behandling af stofmisbrugere registreres i Sundhedsstyrelsens Elektroniske Indberetningssystem (SEI). Alle oplysninger om borgere i behandling behandles fortroligt.

4.1. Visitation til ambulat behandling

Efter forsamtalen visiterer Misbrugscenter Herning til det behandlingstilbud, der vil være mest velegnet for stofbrugeren. Visitation til ambulat behandling foretages på ugentlige behandlingsmøder, hvor behandlingspersonalet deltager.

Under behandling af ansøgningen vil borgerens egne ønsker vægtes højt, og der vil med udgangspunkt heri blive udarbejdet en behandlingsplan.

4.2. Visitation til substitution

Når borgeren kommer til sin første samtale i Misbrugscenter Herning, kan vedkommende allerede her oplyse, at man ønsker at ansøge om substitutionsbehandling, eller borgeren finder måske ud af det sammen med sin behandler under ASI-interviewet. Herefter vil borgeren få

en tid til lægeundersøgelse hos Misbrugscenter Hernings læge, som to gange ugentligt har konsultation i centret.

Hvis lægen vurderer, at stofbrugeren opfylder betingelserne for substitutionsbehandling, vil borgerens ansøgning samme dag blive behandlet på socialmedicinsk teammøde.

Efterfølgende vil borgeren blive tilbudt indkøring på substitutionsmedicin på ambulansniveau i regi af Misbrugscenter Herning.

4.3. Visitation til døgnbehandling

Misbrugscenter Herning har et døgnvisitationsudvalg, der behandler alle ansøgninger om behandling på en døgninstitution. Udvalget består af behandlingspersonalet, fagleder og lederen af Misbrugscenter Herning. Døgnvisitationsudvalget holder møde hver den 1. tirsdag i måneden, hvor ansøgningerne behandles. Relevante samarbejdspartnere kan inviteres til deltagelse i udvalgmødet for at sikre koordinering og opfølgning på behandlingsplanen.

Meddelelse til borgeren om bevilling, eller afslag på døgnansøgning, begrundes skriftligt, og der gives samtidig klagevejledning.

Misbrugscenter Herning stiller følgende krav til døgnbehandlingsstederne:

- At de er godkendt til opgaven af Socialtilsyn Midt og oprettet på Tilbudsportalen.
- At der er det fornødne og veluddannede personale til løsning af opgaven.
- At behandlingsindsatsen kan dokumenteres gennem behandlingsplaner/statusrapporter, som sendes til Misbrugscenter Herning.
- At behandlingsstedet anvender metoder i behandlingen, som lever op til Misbrugscenter Hernings behandlingsmæssige videnskabelige krav.
- At behandlingsstedet vil indgå i et tæt og åbent samarbejde med Misbrugscenter Herning.
- At Misbrugscenter Herning orienteres, når der sker ændringer i behandlingsforløbet, eller forløbet afbrydes i utide samt om årsagerne hertil.
- At behandlingsstedet tilbyder kontraktvilkår i forhold til økonomi m.v. for behandlingen, som er gennemskuelige.

5. Målsætning for udarbejdelse, koordinering og opfølgning på behandlingsplaner

I Misbrugscenter Herning udarbejdes behandlingsplanen i tæt samarbejde med borgeren. Borgeren underskriver egen behandlingsplan og får udleveret sit eget eksemplar. Herefter revideres behandlingsplanen hver 3. måned.

Behandlingsplanen tager afsæt i stofbrugers behov og beskriver, alt efter fysi-

ske, psykiske og sociale behov, mål på kort og på længere sigt samt de metodiske behandlingstilgange, der anvendes.

6. Brugerinddragelse

Brugerinddragelse udgør et vigtigt element i stofbehandling i Misbrugscenter Herning. Stofbehandling har som mål, at grupper af brugere og pårørende med idéer og perspektiver til udvikling af behandlingstilbuddene bliver hørt.

Det er en del af Stofbehandlingens almindelige procedure, at behandleren kun iværksætter behandlingsmæssige tiltag efter aftale med stofbrugeren, og at borgeren i videst muligt omfang medvirker i udarbejdelsen af sin egen individuelle behandlingsplan.

Der afholdes regelmæssige møder med brugerne i Caféen. Her drøftes forskellige forslag og ønsker til aktiviteter i Klods Hans.

Alle vores behandlingstilbud evalueres af de borgere, der har været i behandling.

Brugere og pårørende inviteres til dialog, når Socialtilsyn Midt er på tilsyn.

7. Regler for betaling af kost og logi m.v.

Borgeren betaler selv for kost og logi under døgnbehandling, og der vil, inden behandlingsopholdet påbegyndes, blive udarbejdet en egenbetalingsberegning, hvor egenbetalingsdelen afgøres. Inden udarbejdelse af egenbetalingsandelen vil borgeren blive tilbudt en økonomisamtale med Misbrugscenter Hernings økonomirådgiver. Betalingsforpligtelsen omfatter kun udgifter til kost og logi under opholdet og ikke behandlingsudgifterne. Behandlingsudgifterne betales af Misbrugscenter Herning.

Den konkrete egenbetaling (for kost og logi) fastsættes i øvrigt således, at der tages hensyn til udgifter i forbindelse med opretholdelse af egen bolig, borgerens mulighed for at opretholde hidtidige forpligtelser samt til, at borgeren har et rimeligt beløb til personlige fornødenheder.

Personer, der bevarer egen bolig under opholdet, betaler som udgangspunkt ikke for logidelen. Der betales dog for andre ydelser, herunder kost.

8. Klage over social behandling for stofmisbrug

Som borger kan der klages over den behandling, som han eller hun modtager, og der er ligeledes mulighed for at klage over afslag på behandling.

Bemærk dog, at det kun er den person, som en afgørelse vedrører, der kan klage. Ved såvel tilsagn som afslag, der sendes til borgeren vedrørende afgørelser i forbindelse med behandling i Misbrugscenter Herning, vedlægges klagevejledning.

Misbrugscenter Herning orienterer løbende Handicap og Psykiatri om verserende klagesager.

8.1. Klagefrist

Klager over afgørelser skal altid afgives senest 4 uger efter, at afgørelsen blev truffet. En klage kan fremsættes såvel skriftligt som mundtligt til:

Misbrugscenter Herning Stof
Tietgensgade 5
7400 Herning

Indenfor 4 uger efter modtagelsen af klagen skal Misbrugscenter Herning revurdere afgørelsen.

Fastholdes afgørelsen (dvs. borgeren ikke får medhold fra Misbrugscenter Herning), videregives klagen til Den Sociale Ankestyrelse med begrundelse for afgørelsen, og borgeren, der har klaget, orienteres herom. Får borgeren medhold af Den Sociale Ankestyrelse, ændres behandlingen således, at klagepunkterne imødekommes.

8.2. Klage over ikke at have fået behandling inden for højst 14 dage

Er behandlingsgarantien ikke overholdt, dvs. et tilbud ikke er blevet iværksat senest 14 dage efter henvendelse, har borgeren mulighed for at klage. Skulle klagen blive afvist, sendes den til behandling i Den Sociale Ankestyrelse.

8.3. Klage over visitationsafgørelse

Ønsker borgeren at klage over en visitationsafgørelse, skal klagen indgives til genvurdering i Misbrugscenter Hernings Visitationsudvalg inden for 4 uger efter, afgørelsen blev truffet. Fastholdes Visitationsudvalgets afgørelse, sendes klagen videre til Den Sociale Ankestyrelse, vedlagt relevante sagsakter til belysning af sagen. Kopi af dette brev sendes til borgeren.

8.4. Klage over sagsbehandling

Hvis borgeren føler, at vedkommende er blevet mødt og behandlet på en ringeagtende måde, med urimelige regler og/eller ikke har fået nødvendige oplysninger om regler og tilbud, skal klagen stiles til Handicap og Psykiatri i Herning kommune.

8.5. Klage over serviceniveauet

Ønsker borgeren at klage over det generelle serviceniveau, stiles klagen til Social- og Sundhedsudvalget eller til Handicap og Psykiatri i Herning Kommune.

8.6. Klage over den lægelige behandling

Ønskes der klage over den lægelige behandling, herunder dosisstørrelse, valg af medicin og udlevering, skal klagen sendes til Misbrugscenter Herning. Afgørelsen vil herefter blive revurderet. Hvis afgørelsen fastholdes, fremsendes klagen efterfølgende til Patientklagenævnet. En klage over sundhedsfaglige afgørelser kan også afleveres direkte til Patientklagenævnet.

Hvis borgeren har problemer med at forstå en afgørelse eller er i tvivl om, hvordan man skal klage, er man velkommen til at kontakte Misbrugscenter Herning for råd og vejledning.

9. Personalets faglige kvalifikationer og kompetenceudvikling

Misbrugscenter Herning er en institution under Handicap og Psykiatri i Herning Kommune og hermed en del af forvaltningen for Social, Sundhed og Beskæftigelse.

Behandlingsteamet i Misbrugscenter Herning består af fagprofessionelt uddannede pædagoger, socialrådgivere, ergoterapeuter, sygeplejersker, psykolog, et lægeteam og psykiater. Alle med erfaring og terapeutisk efteruddannelse indenfor misbrugsområdet. Pr. april 2017 lå den gennemsnitlige, erfaringsmæssige anciennitet i Misbrugscenter Herning indenfor disse fagområder på 14,8 år.

Misbrugscenter Herning har meget fokus på at have et fagligt kompetent behandlingsteam, hvorfor der er stor fokus på efter- og videreuddannelse af personalet.

For nærmere information om personalets faglige kompetencer er du velkommen til at kontakte Misbrugscenter Herning.

10. Monitorering af indsatsen

Borgerens behandlingsplan evalueres hver 3. måned på behandlingskonference. Her tilpasses og justeres behandlingsindsatsen og behandlingsbehovet for den enkelte borger.

Misbrugscenter Herning følger løbende behandlingseffekten ved anvendelse af dataanalyser fra EKJ, som er et elektronisk journaliseringssystem.

Monitorering af indsatsen omfatter desuden måltal for:

- Andelen af borgere, der afslutter et behandlingsforløb som stoffri eller med reduktion i misbruget, øges til 50 %.
- Andelen af stofmisbrugere i behandling, der inden for 12 måneder vender tilbage til rusmiddelbehandlingen skal reduceres. Måltal herfor skal opstilles ved implementering af nyt journaliseringssystem.

Opfølgning jf. stk. 1 nr. 8 på borgerens behandlingsplan skal ske senest 1 måned og igen 6 måneder efter, et behandlingsforløb er afsluttet. Alle borgere, der er omfattet af denne opfølgning, er borgere, der har afsluttet et behandlingsforløb med status færdigbehandlet, udskrevet til andet tilbud, udskrevet til sygehus eller udskrevet med anden årsag til afsluttet behandling.

Dokumentation af behandlingsindsatsen og resultaterne af denne er en forudsætning for fortsat kvalitetsudvikling samt en hensigtsmæssig ressourcefordeling.

For at sikre grundlag for dokumentation indberetter Stofbehandlingen til det landsdækkende register over stofmisbrugere i behandlingen (SMDB) samt til DanRis¹⁰. Endvidere indberettes der i forhold til behandlingsgarantien til Servicestyrelsen (VBGS).

Alle registreringer af behandlingsindsats, borgere og dokumentation er omfattet af bestemmelserne i Persondataloven.

11. Sikring af opmærksomhed på stofmisbrugerens eventuelle hjemmeboende børn under 18 år

Bliver Misbrugscenter Herning ved afklaring og udredning bekendt med, at stofbrugeren har hjemmeboende børn, vil det som udgangspunkt (jf. den skærpede underretningspligt på området) blive indberettet til Børn og Unge-forvaltningen i Herning Kommune, hvis der er mistanke om, at et barn eller ung under 18 år mistrives. Dette sker for at sikre koordinering af misbrugsbehandlingen for den voksne forældre i forhold til den øvrige familie og børn – og for at sikre, at hensyn til sidstnævnte varetages på bedst mulige vis.

12. Den fremtidige indsats på stofmisbrugsbehandlingsområdet

Misbrugscenter Herning skal i den fremtidige indsats på stofmisbrugsområdet arbejde med implementering af de nye nationale retningslinjer til sikring af kvalificeret social stofmisbrugsbehandling og til sikring af evidensbaseret viden og metoder.

Optimering af indsatsen omkring dobbeltbelastede borger skal være i fokus. Fællesteamet, der skal fungere som koordinerende i arbejdet med dobbeltbelastede borgere, skal optimeres med lægefaglige kompetencer og et optimeret beslutningsforum. Dette for at sikre borgere med dobbeltdiagnose, eller ved mistanke herom, et fælles koordineret behandlingsforløb. Målet er at borgere kan tilbydes den nødvendige dobbeltfokuseret behandling hvor rusmiddelbehandling og psykiatrisk behandling iværksættes sideløbende.

Samtidig er der gang i implementering af Misbrugsstrategien. En Misbrugsstrategi udarbejdet i tæt dialogbaseret samarbejde med andre forvaltningsområder. Strategien skal danne platform for tværgående indsatser og sikre, at borgere opnår en sammenhængende misbrugsindsats. Det er helt i tråd med Herning Kommunes fokus på tværgående løsninger til gavn for borgeren.

¹⁰ Registrerings- og monitoreringssystem under Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet.